

Małgorzata Korsakowska-Słowik

Kolegium Zarządzania i Finansów
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Analiza procesu przetwarzania przez instytucje nadzorcze danych do monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej banków – przegląd wybranych regulacji prawnych

Streszczenie

W ramach sieci bezpieczeństwa systemu finansowego w Polsce funkcjonują aktualnie cztery niezależne działające instytucje nadzorcze administracji państwowej. Poza przypisanymi do poszczególnych jednostek nadzorczych szczególnymi zadaniami, realizują one zadania, których łącznym efektem jest zabezpieczenie przed niekorzystnym wpływem problemów pojedynczego lub grupy podmiotów rynku finansowego na sektor finansowy jako całość. Zadaniem nadzorców jest m.in. monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej poszczególnych podmiotów, badanie i przewidywanie skutków podejmowanych przez podmioty działań, a także obserwowanie zjawisk makroekonomicznych i podejmowanie odpowiednio wcześniej działań zapobiegających negatywnym tendencjom w sektorze. Przedmiotem pracy jest zaprezentowanie procesów badawczo-analitycznych, realizowanych przez wybrane instytucje nadzoru bankowo-finansowego oraz ich porównanie, a także ocena skutków takiego podejścia. Zadania instytucji nadzorczych, realizowane w obszarze analiz danych sprawozdawczych i prognozowania, są powielane przez poszczególnych nadzorców. Rozważenie podjęcia prac nad rozwiązaniami systemowymi w tym zakresie, wykorzystanie analiz danych powstających w jednym ośrodku analitycznym i wniosków do podejmowania działań, w ramach obowiązków wszystkich instytucji nadzoru, spowodowałyby zmniejszenie ryzyka rozbieżności w ocenie sytuacji przez różne podmioty i ryzyka

zastosowania różnych nieadekwatnych instrumentów nadzorczych oraz zwiększyłyby efektywność prac w obszarze analitycznym w skali makro – zmniejszyłaby się liczba zasobów zaangażowanych w procesy analityczne. Wypracowanie jednolitego podejścia instytucji nadzoru do procesu oceny sytuacji ekonomicznej banków pozwoliłoby jednoznacznie przypisać zakres odpowiedzialności nadzorców za poszczególne etapy procesu nadzorczego: pozyskiwania danych, przetwarzania danych, analizy, monitorowania banku, określania sytuacji banku, cyklicznej wymiany wyników badań i podejmowania decyzji, w zależności od miejsca i zadań instytucji nadzorczych w procesie naprawczym banku, co spowodowałoby ograniczenie błędów lub różnej interpretacji wyników w procesie podejmowania decyzji administracyjnych.

Przedmiotem analizy jest zidentyfikowanie i porównanie celu przetwarzania danych przez poszczególne instytucje nadzorcze, procesów przetwarzania, źródeł i zakresu pozyskiwania danych ekonomiczno-finansowych banków na potrzeby nadzorcze oraz prezentacja wyników i sposób ich wykorzystania przez nadzór.

Do przeprowadzenia analizy zastosowano istniejące modele do oceny sytuacji finansowo-ekonomicznej banków, stosowane przez organy nadzorcze, wykorzystujące w procesie analitycznym bilanse banków, sprawozdania finansowe oraz ankiety, a także wyniki przeglądu dokumentów bankowych. Technika badań polegała na porównaniu ilościowym i jakościowym zakresu danych do analiz nadzorczych oraz celu przetwarzania danych.

Słowa kluczowe: regulacje bankowe, bezpieczeństwo systemu finansowego, analizy

Kod klasyfikacji JEL: O17

1. Wprowadzenie

Celem pracy jest analiza porównawcza sposobów oceny sytuacji finansowo-ekonomicznej banków, stosowanych przez wybrane podmioty nadzoru finansowego i wskazanie ewentualnych korzyści z wypracowania jednolitego systemu oceny, z wyników którego mogłyby korzystać wszystkie instytucje nadzorcze.

Zgodnie z ustawą o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym [Dz.U. 2015, poz. 1513], kontrolę nad bezpieczeństwem finansowym w Polsce sprawują łącznie Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), Minister Finansów (MF) oraz Narodowy Bank Polski (NBP), będący członkami stałego Komitetu Stabilności Finansowej. Kontrola ta sprawowana jest w głównej mierze poprzez analizowanie danych ekonomiczno-finansowych banków, przekazywanych do podmiotów nadzorczych w usystematyzowany sposób (w formie raportów, bilansów, zestawień, sprawozdań obligatoryjnych) oraz informacji na żądanie nadzoru i monitorowanie wskaźników, w szczególności kapitałowych i płynności, w porównaniu do norm określonych przepisami prawa.

W niniejszej pracy przedstawiono cele, jakim służy przetwarzanie przez poszczególne instytucje nadzorcze danych finansowo-ekonomicznych banków, zakres monitorowanych przez nie danych oraz wnioski z analiz.

2. Sieć bezpieczeństwa finansowego w Polsce

System finansowy tworzą wzajemnie ze sobą powiązane elementy: podmioty rynku finansowego, instytucje finansowe i infrastruktura. W ramach systemu następuje swobodny przepływ środków, pozyskiwanych w formie depozytów/oszczędności od osób fizycznych lub podmiotów prawnych, do klientów banków, którzy wykorzystują te środki, na warunkach zawieranych z bankami umów, do realizacji inwestycji lub finansowania konsumpcji. Przepływ środków od deponentów do inwestorów lub konsumentów, za pośrednictwem banków, umożliwia wykorzystanie ich w finansowaniu rozwoju różnych obszarów gospodarki narodowej w formie inwestycji bezpośrednich lub pośrednich.

Wypracowywanie i stosowanie zasad nakierowanych na wzmacnianie odporności systemu finansowego na wypadek zaistnienia zdarzeń o charakterze ryzyka systemowego jest zadaniem instytucji powołanych do nadzoru. Instytucje odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, występującym w systemie finansowym, w obszarze otwartego rynku czy administracji państwa, zobowiązane są do podejmowania działań identyfikujących potencjalne zagrożenia, dokonywania ich oceny, w tym do oszacowania stopnia istotności poziomu ryzyka oraz do monitorowania ryzyka systemowego, aby go minimalizować lub ograniczać, w celu ochrony rynku finansowego przed niepożądanymi skutkami kryzysów.

Źródłem ryzyka systemowego, definiowanego jako zdarzenia wywołujące niepożądane zjawiska, które w sytuacji ich materializacji spowodują zakłócenia w działaniu systemu i gospodarki narodowej jako całości, mogą być nadmiernie dynamiczne, niekontrolowane akcje kredytowe banków lub nadmierne zaciąganie zobowiązań przez banki, skutkujące nierównowagą po stronie aktywów, niedopasowanie pozycji aktywów i pasywów, niestabilne i nieugruntowane modele oceny ryzyka dla finansowania działalności podmiotów, nieodpowiedni rozkład ryzyka w podmiotach, luki w niedopasowaniu stóp procentowych, nieprawidłowe powiązania pomiędzy instytucjami finansowymi lub obciążone ryzykiem nieadekwatnych wycen podmiotów zależnych czy poważne błędy w zarządzaniu ryzykiem. Dużym problemem może być także niska jakość zarządzania podmiotami przez organy zarządcze podmiotu lub podejmowane przez przedstawicieli banków działania niezgodne z prawem, np. *misselling* (nieuczciwe praktyki instytucji finansowych).

Głównym celem działań nadzorczy systemu finansowego jest tworzenie rozwiązań oraz ustalanie norm prawnych, które będą powodować ograniczanie ryzyka związanego z nieodpowiednim zarządzaniem bankiem we wszystkich obszarach jego działalności. W szczególności niezbędne jest ustalanie odpowiedniego poziomu kapitałów w stosunku do poziomu ryzyka generowanego przez banki, tak aby ograniczać wpływ ryzyka pojedynczych podmiotów na ryzyko całego systemu finansowego. Konieczne także staje się implementowanie zasad i norm, których stosowanie przez podmioty systemu finansowego ograniczy nadmierny apetyt na ryzyko, przejawiający się np. poprzez stosowanie niezgodnych z prawem praktyk lub

zaciąganie nadmiernych zobowiązań, które w wyniku materializacji tego ryzyka nie zostaną pokryte kapitałami banku.

Z uwagi jednak na wielopodmiotowy system nadzorczy, regulowany przepisami powszechnymi, ustawodawca nie uniknął powielania zadań i kreowania wymogów o podobnym zakresie, a dotyczących takich samych lub podobnych obszarów podlegających kontroli i monitorowaniu.

3. Zadania Komitetu Stabilności Finansowej

W przypadku pojawienia się symptomów bezpośredniego zagrożenia stabilności systemu, np. utraty płynności znaczącego systemowo banku w sytuacji tzw. runu na bank (gdy bardzo duża grupa klientów, w tym samym czasie podejmuje decyzję o wycofaniu swoich środków z banku, w związku z np. niepokojącymi informacjami o trudnej sytuacji banku) czy zagrożenia upadłością, gdy straty przewyższają poziom funduszy własnych, sytuację analizuje i podejmuje czynności, w zależności od zakresu oraz kompetencji poszczególnych członków, Komitet Stabilności Finansowej. Działania te mają na celu objęcie obserwacją niepokojących zjawisk, pomoc Komitetu, np. w przywróceniu płynności bankowi, jeśli sytuacja tego wymaga i w efekcie przywrócenie stanu bezpieczeństwa systemu finansowego.

W obszarze podległym poszczególnym członkom Komitetu w zakresie nadzoru makroostrożnościowego wypracowywane są rekomendacje oraz podejmowane konkretne działania, a także formułowane zalecenia dla poszczególnych podmiotów, stosowane są także instrumenty makroostrożnościowe. Komitet, w ramach prowadzonych prac, na podstawie dostępnych informacji oraz w wyniku wypracowywanych opinii i stanowisk, identyfikuje instytucje finansowe stwarzające istotne ryzyko dla systemu finansowego. Komitet współpracuje z Europejską Radą do spraw Ryzyka Systemowego, organami Unii Europejskiej, organami nadzoru makroostrożnościowego z państw członkowskich lub państw trzecich, a także instytucjami międzynarodowymi.

W sytuacji pojawienia się ryzyka kryzysu w sektorze finansowym Komitet Stabilności Finansowej realizuje zadania w zakresie zarządzania kryzysowego, zgodnie z zatwierdzonymi procedurami. Procedury obejmują sposoby i formy komunikowania w sytuacji zagrożenia, a także sposób i zakres podejmowania decyzji przez Komitet. Członkowie Komitetu zobowiązani są do wzajemnej wymiany informacji, w tym informacji prawnie chronionych, o podmiotach i sytuacji w całym sektorze finansowym.

4. Źródła ryzyka systemowego

W roku 2017¹ Komitet Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego zidentyfikował m.in. następujące źródła ryzyka:

- portfel walutowych kredytów mieszkaniowych, z ryzykiem wzrostu kosztów obsługi kredytów w związku ze wzrostem kursu wymiany walutowej,
- obniżona zyskowość banków, która ogranicza możliwość wewnętrznego generowania kapitału, a także obniża możliwość pozyskiwania kapitału z zewnątrz, z uwagi na niesatysfakcjonującą stopę zwrotu z inwestycji,
- portfel złotych kredytów mieszkaniowych, z ryzykiem braku możliwości obsługi kredytów przez kredytobiorców, w sytuacji wzrostu kosztów obsługi kredytu przy zmiennej stopie oprocentowania,
- trudna sytuacja ekonomiczna sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych banków spółdzielczych, wynikająca z nieskutecznych modeli biznesowych, przy wysokich kosztach działania, wysokiej koncentracji portfela kredytowego i możliwości wystąpienia efektu zarażania,
- nierównowaga na rynku nieruchomości komercyjnych, przewaga podaży nad popytem, co może wpłynąć na ryzyko braku spłaty kredytów komercyjnych oraz ryzyko braku spłaty kredytów przez podmioty sektora budowlanego.

5. Cele nadzoru KNF

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad działalnością poszczególnych banków, ich oddziałów oraz przedstawicielstw banków zagranicznych. Zakres oraz zasady nadzoru określono w ustawie Prawo bankowe [Dz.U. 1997 nr 140, poz. 939] oraz w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym [Dz.U. 2006 nr 157, poz. 1119]. Z tytułu nadzoru bankowego banki są zobowiązane wносить opłaty.

Celem nadzoru KNF jest zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych lokowanych przez klientów na rachunkach bankowych, możliwość wykorzystywania wszystkich dostępnych instrumentów nadzorczych uruchamianych, gdy banki mają problemy z prawidłowym funkcjonowaniem, zapewnienie zgodności prowadzonej przez banki działalności z obowiązującymi przepisami ustawy prawo bankowe, a także rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego nr 575/2013 [Rozporządzenie 575/2013/UE], ustawą o Narodowym Banku Polskim [Dz.U. 1997 nr 140, poz. 938], statutem oraz warunkami decyzji KNF o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku, a także zgodności prowadzonej przez banki działalności z przepisami

¹ Por. [<https://www.nbp.pl/nadzormakroostroznościowy/publikacje/informacja-roczna-KSF-M-2017.pdf>].

art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi [Dz.U. 2005 nr 183, poz. 1538], w zakresie prowadzonego obrotu niektórymi instrumentami finansowymi.

Przy wykonywaniu zadań KNF zobowiązana jest do uwzględniania wytycznych i zaleceń niezależnego organu Unii Europejskiej, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) – European Banking Authority (EBA) w Londynie, którego funkcją jest zapewnienie skutecznego i ostrożnościowego nadzoru w europejskim sektorze bankowym. Zadaniem Urzędu jest wypracowanie prawnych rozwiązań, skutkujących utrzymaniem stabilnego i prawidłowo funkcjonującego europejskiego sektora bankowego.

6. Proces analityczny – monitorowanie sytuacji banków przez KNF

Zakres kontroli i nadzoru bankowego sprawowanego przez krajowy podmiot, będący elementem systemu bezpieczeństwa finansowego Polski – Komisję Nadzoru Finansowego, w obszarze ekonomiczno-finansowym obejmuje dokonywanie oceny sytuacji finansowej pojedynczego banku, w tym badanie jego wypłacalności, poziomu jakości aktywów, w szczególności kredytów udzielonych osobom fizycznym lub podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą, bieżącej płynności, wyniku finansowego banków na podstawie raportowanych bilansów oraz różnorodnych zestawień poszczególnych składników bilansów, jak również wskaźników ekonomicznych i nadzorczych. W obszarze zarządczym banków Komisja bada jakość systemu zarządzania bankiem, w tym system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej. W obszarze zgodności z obowiązującymi przepisami prawa Komisja bada sposób i formę zabezpieczania udzielanych kredytów czy pożyczek pieniężnych, gwarancje bankowe i poręczenia oraz emitowane bankowe papiery wartościowe, w szczególności prawidłowość utworzenia rezerw na ryzyko związane z produktami bankowymi.

W ramach sprawowanego przez KNF nadzoru, Komisja bada przestrzeganie przez banki norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banku, jakość zarządzania ryzykiem, w tym dostosowania do rodzaju i skali działalności banku procesu identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz sprawozdawania o ryzyku, dokonywania oceny oszacowania, utrzymywania oraz przeglądów kapitału wewnętrznego. Bada także wykonywanie przez banki obowiązków informacyjnych, np. wobec zakładających rachunek klientów w zakresie wydania przez nich dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, czy weryfikujących status klienta po wygaśnięciu zawartej na czas określony umowy rachunku bankowego, a także stosowanych przez banki stawek oprocentowania środków na rachunkach bankowych, kredytów i pożyczek, stosowanych stawek prowizji i wysokości pobieranych opłat (tabele opłat i prowizji), terminów kapitalizacji odsetek, stosowanych kursów walutowych, bilansu z opinią biegłego rewidenta, składu zarządu i rady nadzorczej banku.

Podstawą prawną sprawowania nadzoru nad bankami, oprócz ustaw, są także uchwały KNF oraz wydawane przez KNF, zgodnie z art. 137 ust. 5 ustawy Prawo bankowe, rekomendacje.

W rekomendacjach kierowanych do zarządów banków zawarte są dobre praktyki ostrożnego i stabilnego zarządzania bankami.

Tryb wykonywania nadzoru nad działalnością bankową w zakresie określonym m.in. ustawą Prawo bankowe, szczegółowo uregulowano w Uchwale KNF nr 312/2012 [Uchwała 312/2012] oraz w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli [Dz.U. 2017, poz. 637].

7. Kontrola banków – identyfikowanie ryzyka

Szczegółowy opis procesu oraz zakres kontroli prowadzonej przez Komisję, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie kryteriów i sposobu przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w bankach [Dz.U. 2017, poz. 638] zawarty jest w dokumencie „Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych” z dnia 28 marca 2018 r. – Metodyka BION².

Podstawowym celem jednostkowego badania banków jest zidentyfikowanie ryzyka występującego w prowadzonej przez dany bank działalności, określenie źródeł jego powstawania, wielkości, charakteru, ocena adekwatności kapitałowej w stosunku do poziomu ryzyka generowanego przez bank, jak również ocena jakości zarządzania ryzykiem przez organ zarządczy. Badany jest również stopień narażenia banku na konkretne ryzyko, związane np. ze zmianą stóp procentowych, czy prawidłowość ustalania rezerw, stopień i prawidłowość aktualizacji wartości np. instrumentów finansowych. Analizowane są także wyniki testów skrajnych. Mają one na celu ocenę zdolności banku do radzenia sobie w sytuacji ewentualnego kryzysu lub odporności danego instrumentu finansowego lub instytucji finansowej na niekorzystne czynniki zewnętrzne.

Badanie banków, zgodnie z przyjętą Metodyką, zgodne jest z wytycznymi określonymi w Dyrektywie CRD IV [Dyrektywa 2013/36/UE] i Rozporządzeniu CRR [Rozporządzenie 575/2013/UE], a także KNF w tym zakresie kieruje się Wytycznymi SREP³ – Wytycznymi ws. wspólnych procedur i metodyk dotyczących procesu przeglądu i oceny nadzorczej z dnia 19 grudnia 2014 r., wydanymi na podstawie art. 107 ust. 3 Dyrektywy CRD IV przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Nadzór zobowiązany jest do cyklicznego, nie rzadziej niż jeden raz w roku, badania i monitorowania sytuacji w bankach i dokonywania oceny nadzorczej. W zakresie tych przeglądów oceniana jest także zgodność działania banku z wewnętrznymi procedurami, regulaminami, przyjętymi i realizowanymi strategiami, istniejącymi w bankach procesami biznesowymi oraz skuteczność mechanizmów, szczególnie ograniczających lub minimalizujących ryzyko. Komisja bada i ocenia sposób szacowania oraz poziom adekwatności

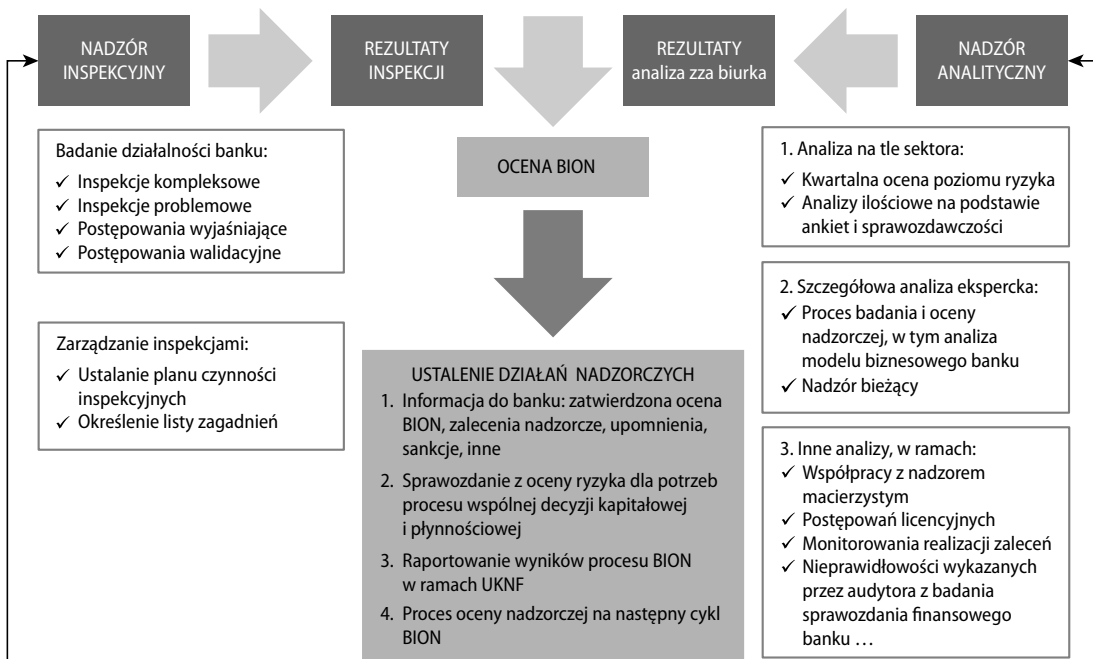
² Metodyka BION – Metodyka Badania i Oceny Nadzorczej dokonywanej przez KNF.

³ The Supervisory Review and Evaluation Process.

funduszy własnych w stosunku do podejmowanego ryzyka, głównie w zakresie podejmowanego ryzyka kredytowego, a także poziom utrzymywanej przez banki płynności i źródła jej pochodzenia oraz sposób zarządzania płynnością w kontekście stabilnego zarządzania bankiem, z jednej strony, i zdolności banku do radzenia sobie z krótkotrwałymi lub długotrwałymi niekorzystnymi czynnikami zewnętrznymi, z drugiej strony. Podejmując decyzję o przeprowadzeniu przeglądu, zakresu i częstotliwości jego realizacji, Komisja kieruje się wielkością/udziałem banku w systemie bankowym, wynikami analiz sytuacji ekonomiczno-finansowej, wpływem banku na stopień zagrożenia dla systemu finansowego kraju, skalą oraz złożonością działalności, a także zakresem powiązań pomiędzy podmiotami zależnymi w grupie.

Przepływ informacji pomiędzy podmiotem a KNF przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Proces BION – przepływ informacji w ramach działań nadzorczych

Źródło: [KNF].

Komisja uwzględnia zasadę proporcjonalności (zakres kontroli odpowiednio dostosowany do wielkości banku i złożoności procesów), stosując kategoryzację podmiotów. Kategoryzacja pozwala na ocenę poziomu ryzyka systemowego, zagrożenia, jakie stwarza konkretny bank, jego wielkości, struktury i zakresu działalności wobec systemu finansowego. Klasyfikacja banków zależy także od tego, czy prowadzą działalność transgraniczną o istotnym znaczeniu, czy działają w zakresie jednej lub kilku linii biznesowych, jakim klientom oferują produkty kredytowe: czy klientom indywidualnym, czy detalicznym i korporacyjnym, czy prowadzą działalność na regulowanych rynkach finansowych, czy działalność jest pro-

wadzona na rynku lokalnym, czy również na rynkach międzynarodowych. Ocena nadzorcza uwzględnia także profil ryzyka banku, stopień narażenia banku na ryzyko koncentracji zaangażowań, w szczególności dużych zaangażowań, stopień narażenia banku na ryzyko związane z utratą płynności, proces szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w odniesieniu do profilu ryzyka banku.

8. Źródła informacji KNF o bankach

W procesie oceny BION dokonywanej przez KNF wykorzystywane są wszelkie źródła informacji:

- pochodzące z banków: sprawozdawczość obowiązkowa banków, materiały informacyjne przekazywane przez banki, formularze samooceny opracowywane przez banki, raporty z badania bilansu banku przez biegłego rewidenta, sprawozdania banków z realizacji programu postępowania naprawczego / planu naprawy⁴, realizacja zaleceń wydanych po kontroli lub ostatniej ocenie BION, wywiady z kadrą kierowniczą, spotkania z pracownikami w trakcie prowadzonych inspekcji,
- pochodzące z nadzoru: informacje bieżące dotyczące banku, w tym pochodzące z nadzoru macierzystego, informacje z systemów ochrony, wyniki inspekcji KNF, protokoły z inspekcji, wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych sektora bankowego, raporty wskaźników ekonomiczno-finansowych na tle grupy rówieśniczej, materiały z postępowań licencyjnych w przedmiocie, np. zmian w statutach banków, informacje o trendach i wydarzeniach mających istotny wpływ na ryzyko, dane i statystyki makroekonomiczne.

Zakresy merytoryczne prowadzonych analiz zgodnie z Metodologią BION, z uwzględnieniem w procesie odpowiednich kryteriów oceny, są następujące: analiza modelu biznesowego banku, ocena ryzyka banku, ocena jakości zarządzania bankiem i kontroli wewnętrznej, ocena adekwatności kapitałowej, ocena jakości wewnątrzbankowego procesu adekwatności kapitałowej banku (ICAAP)⁵, który zabezpiecza ryzyko w działalności bieżącej i przyszłej oraz uwzględnia negatywne zmiany czynników otoczenia zewnętrznego, ocena adekwatności płynności banku, ocena zgodności działania banku z odpowiednimi ustawami i regulacjami ostrożnościowymi, identyfikacja nieprawidłowości, zagadnienia związane z instrumentami pochodnymi, specyfika banków hipotecznych, finansowanie nieruchomości i zabezpieczenia hipoteczne – dla istotnej skali finansowania nieruchomości, bankowość elektroniczna – dla usług istotnych dla banku, outsourcing – m.in. systemów IT krytycznych dla funkcjonowania

⁴ Program postępowania naprawczego – realizowany przez bank program postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo bankowe; plan naprawy banku zatwierdzony przez KNF – plan, o którym mowa w art. 141 m ustawy Prawo bankowe.

⁵ ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process – proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

banku, spełnianie wymogów MIFID⁶ i EMIR⁷ – dla banków, które m.in. uzyskały zezwolenie KNF na wykonywanie czynności maklerskich, banków powierniczych.

Komisja Nadzoru Finansowego ma obowiązek przeprowadzić niezbędne działania skutkujące wykorzystaniem wszystkich nadzorczych, możliwych, dozwolonych prawem instrumentów w celu usunięcia zagrożenia upadłości podmiotu. Ocena o braku możliwości przywrócenia stanu normalnej działalności podmiotu, w sytuacji braku pozytywnych efektów w zakresie pomocy podmiotowi, jest przekazywana niezwłocznie, zgodnie z art. 101 ustawy o BFG [Dz.U. 2016, poz. 996], Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

9. Monitorowanie banków – cele nadzoru BFG

Podmiotem obowiązującym do monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów rynku finansowego jest także, jako aktywny uczestnik sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, szczególnie w zakresie funkcji, które określono w obowiązującej ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Na podstawie art. 5 ustawy o BFG Fundusz zobowiązany jest m.in. do:

- gromadzenia i analizowania informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania, w szczególności w celu opracowywania analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego oraz poszczególnych banków; prowadzenia innych działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego;
- prowadzenia przymusowej restrukturyzacji;
- wykonywania obowiązków wynikających z gwarantowania depozytów, w szczególności dokonywania wypłaty środków gwarantowanych deponentom.

10. Proces analityczny – typowanie podmiotów zagrożonych upadłością

W zakresie realizacji procesu przymusowej restrukturyzacji banku znajdującego się w trudnej sytuacji finansowo-ekonomicznej, realizującego plany naprawy lub program postępowania naprawczego, dla którego istnieje ryzyko upadłości, BFG dokonuje analizy wskaźnikowej oraz ekonomiczno-finansowej podmiotów podlegających nadzorowi Funduszu oraz obserwuje kierunki zmian w ramach systemu wczesnego ostrzegania (SWO).

⁶ MIFID – Markets in Financial Instruments Directive – Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych.

⁷ EMIR – European Market Infrastructure Regulation – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz Fundusz dokonuje typowania podmiotów, które mogą być w krótkim czasie zagrożone upadłością i wobec których, ze względu na potencjalne zagrożenie upadłością, będą dokonywane czynności:

- aktualizacji strategii przymusowej restrukturyzacji, w tym wstępnej weryfikacji przesłanki interesu publicznego,
- przygotowania Funduszu do przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji,
- przygotowania Funduszu do wypłaty środków gwarantowanych.

Fundusz może wytypować podmioty zagrożone upadłością w poszczególnych sektorach: banki komercyjne, banki spółdzielcze czy spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności w poszczególnych kategoriach. Analiza może obejmować ogólną oraz szczegółową informację o podmiotach zagrożonych upadłością oraz przewidywania w zakresie zmian w ich sytuacji ekonomiczno-finansowej w najbliższej perspektywie czasowej.

Zasady typowania podmiotów zagrożonych upadłością uwzględniają wytyczne dotyczące interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością na mocy art. 32 ust. 6 dyrektywy z dnia 15 maja 2014 r. [Dyrektywa 2014/59/UE], wydane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Zgodnie z wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego: w typowaniu banków zagrożonych upadłością uwzględnia się wyniki BION – efekt analiz KNF oraz weryfikowane są przesłanki upadłości, zgodnie z § 101 ust. 3 ustawy o BFG, tj. czy:

- podmiot nie będzie spełniał warunków prowadzenia działalności w stopniu uzasadniającym uchylenie albo cofnięcie zezwolenia na utworzenie banku,
- aktywa podmiotu nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań,
- podmiot nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań,
- kontynuacja działalności podmiotu wymaga zaangażowania nadzwyczajnych środków publicznych.

11. Źródła informacji BFG o bankach

W toku typowania banków zagrożonych upadłością mogą być wykorzystywane wszelkie informacje, będące w posiadaniu Funduszu, a także pozyskane od innych podmiotów nadzoru, szczególnie:

- informacje sprawozdawcze banków przekazywane przez NBP lub KNF, na podstawie odrębnych umów i porozumień,
- wskaźniki ekonomiczne charakteryzujące podmiot,
- informacje dotyczące środków objętych ochroną gwarancyjną w bankach,
- sprawozdania finansowe podmiotów, zbadane przez biegłego rewidenta,
- informacje na temat realizacji planów naprawy banków,

- wyniki BION oraz inne informacje przekazywane przez KNF, w tym wyniki kontroli przeprowadzonej w podmiocie przez KNF,
- aktualny poziom wymaganych prawem norm nadzorczych.

Typowanie podmiotów może obejmować analizę wskaźników, istotnych w ocenie zagrożenia upadłością, celem której jest wskazanie podmiotów o podwyższonym ryzyku pogorszenia sytuacji bieżącej, a następnie szczegółowa analiza tych podmiotów, uwzględniająca również elementy inne niż analiza wskaźnikowa, w tym w szczególności modele predykcyjne – niezbędne do przewidywania w zakresie spełnienia kryteriów zagrożenia upadłością oraz opinie eksperckie.

Proces analityczny typowania podmiotów do grupy podmiotów zagrożonych upadłością przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2. Proces analityczny typowania podmiotów do podejmowania czynności bieżącego monitorowania sytuacji ekonomicznej

Źródło: opracowanie własne.

Ocena spełniania wymogów regulacyjnych w przypadku banków, opiera się na następujących wskaźnikach:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1),
- współczynnik kapitału Tier I,
- łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- wymóg pokrycia wpływów netto,
- wskaźnik stabilnego finansowania netto,
- poziom dźwigni finansowej,
- nadzorcze miary płynności – zgodnie z Uchwałą KNF [Uchwała 386/2008] – w okresie ich obowiązywania.

Ocena kryteriów dodatkowych polega na uwzględnieniu:

- wysokiej oceny BION,
- istotnych opóźnień w opracowaniu programu postępowania naprawczego lub planu naprawy,
- braku realizacji programu postępowania naprawczego lub braku pozytywnego wpływu zastosowanych w ramach planu naprawy opcji naprawy na poprawę ich sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- informacji o okolicznościach mogących mieć niekorzystny wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową podmiotu,

a także na informacji i danych dotyczących:

- jakości aktywów, struktury zobowiązań pod kątem zmian i stabilności źródeł finansowania,
- poziomu i struktury funduszy własnych,
- zmiany sytuacji płynnościowej.

W przypadku posiadania dodatkowych informacji o charakterze pozasprawozdawczym, w analizie uwzględniane mogą być w szczególności informacje dotyczące:

- ryzyka powstania straty w istotnym stopniu naruszającej fundusze własne,
- prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa lub statutu, która może prowadzić do niewypłacalności lub utraty płynności,
- istotnych negatywnych odchyłeń od planu naprawy lub programu postępowania naprawczego,
- poziomu jakości zarządzania bankiem, poziomu ryzyka operacyjnego, ryzyka utraty reputacji,
- wpływu obciążeń zewnętrznych na sytuację podmiotu,
- wpływu otoczenia makroekonomicznego na rentowność, w tym na koszt pozyskania finansowania.

Uzupełnieniem analizy jest monitorowanie i analiza stopnia realizacji planów naprawy lub programów postępowania naprawczego. Plany naprawy oraz grupowe plany naprawy określają poziomy wskaźników, po osiągnięciu których podmiot podejmuje działania określone w planie. Wskaźniki te odnoszą się do sytuacji finansowej podmiotu, mogą mieć charakter ilościowy lub jakościowy.

12. Przymusowa restrukturyzacja

Przymusową restrukturyzację, zgodnie z art. 100 ustawy o BFG, prowadzi Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Fundusz podejmuje niezbędne działania, gdy KNF informuje Fundusz o zagrożeniu danego podmiotu upadłością oraz o braku przesłanek wskazujących, że możliwe do podjęcia działania nadzorcze lub działania tego podmiotu pozwolą we właściwym czasie usunąć to zagrożenie, a Fundusz stwierdza istnienie interesu publicznego. Celami przymusowej restrukturyzacji są utrzymanie stabilności finansowej, szczególnie przez ochronę zaufania do sektora finansowego i zapewnienie dyscypliny rynkowej, ograniczenie zaangażowania funduszy publicznych lub prawdopodobieństwa ich zaangażowania wobec sektora finansowego lub jego poszczególnych podmiotów, zapewnienie kontynuacji realizowanych przez podmiot funkcji krytycznych, ochrona deponentów i inwestorów objętych systemem rekompensat czy ochrona środków powierzonych podmiotowi przez jego klientów.

Na potrzeby realizacji zadań ustawowych Funduszu, banki zobowiązane są dostarczyć Funduszowi niezbędne dane, zgodnie z art. 330⁸ ustawy o BFG. Są to dane ekonomiczne, szczegółowe informacje o aktywach oraz pasywach banku, informacje o wartości wierzytelności i wartości środków gwarantowanych, dane niezbędne do wyliczania składek, zakres których określono w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie szczegółowego zakresu i trybu przekazywania Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu informacji innych niż przekazywane do Narodowego Banku Polskiego i do Komisji Nadzoru Finansowego, niezbędnych do wykonywania zadań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego [Dz.U. 2019, poz. 1299]. Największą bazę danych stanowią informacje o udzielonych przez bank kredytach. Do celów ewentualnego obowiązku wypłaty gwarantowanych depozytów, BFG pozyskuje także dane dotyczące klientów/depozytariuszy banku.

13. Wypłata depozytów gwarantowanych

Podmiot objęty systemem gwarantowania środków stanowiących depozyty w bankach zobowiązany jest do utrzymywania systemów informatycznych przetwarzających dane klientów posiadających wierzytelności wobec banku. Wymagana jest odpowiednia struktura tych danych, określone standardy techniczne i zabezpieczenia.

W sytuacji wystąpienia konieczności wypłaty depozytów gwarantowanych, zgodnie z przepisami ustawy o BFG, do kwoty równowartości w złotych 100 tys. EUR, Fundusz jest

⁸ Funduszowi przysługuje prawo uzyskiwania informacji niezbędnych do realizacji jego zadań, szczególnie informacji niezbędnych do wykonania oszacowania, o którym mowa w art. 137 ust. 1 ustawy o BFG, oraz przygotowania przymusowej restrukturyzacji, bezpośrednio od podmiotu w przypadku zobowiązania takiego podmiotu do wdrożenia planu naprawy, przygotowania programu postępowania naprawczego, podjęcia wobec niego działań wczesnej interwencji lub ustanowienia w nim zarządu komisarycznego lub zarządcy komisarycznego.

zobowiązany do podejmowania czynności weryfikujących sprawność danego podmiotu w obszarze prawidłowości zarządzania danymi klientów oraz wysokości sald rachunków depozytowych, na których lokowane są środki objęte gwarancjami Funduszu. Weryfikacja danych obejmuje prawidłowość danych osobowych, w tym danych identyfikujących klientów, jak również dokumenty tożsamości – w przypadku osób fizycznych oraz danych identyfikujących podmioty czy osoby prowadzące działalność gospodarczą, tj. nazwę podmiotu, adres siedziby, inne dane identyfikujące. W przypadku obowiązku gwarantowania zdeponowanych środków – funkcję wypłaty tych środków realizuje tylko BFG.

Reasumując powyższe: gromadzenie i analizowanie informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania, w szczególności w celu opracowywania analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego oraz poszczególnych banków, a także monitorowanie bieżącej sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i metod, ankiet, informacji sprawozdawczych banków oraz publikowanych informacji, np. giełdowych, jest niezbędne do realizowania zadań ustawowych przez BFG. Fundusz ma możliwość pozyskiwania danych o podmiotach rynku finansowego także od KNF, w ramach zawartej umowy o wymianie informacji. BFG pozyskuje także od KNF opinie oraz efekty badań i kontroli w zakresie funkcjonowania banków.

14. Podsumowanie

Podmioty zobowiązane, na mocy przepisów prawa powszechnego, do nadzoru nad funkcjonowaniem banków oraz zapewniania stabilności i bezpieczeństwa systemu finansowego w Polsce prowadzą działania polegające na pozyskiwaniu w trybie sprawozdawczym oraz na żądanie wszelkich niezbędnych do analiz informacji od podmiotów sektora bankowo-finansowego, analizowaniu tych danych oraz prognozowaniu możliwych do zmaterializowania w krótkiej perspektywie niekorzystnych zjawisk, w stosunku do podmiotów indywidualnych i w ujęciu grupowym. Stały monitoring zjawisk gospodarczych, otoczenia, w którym funkcjonują podmioty rynku finansowego i samych podmiotów, może pozwolić nadzorcom na prowadzenie działań prewencyjnych lub opracowywanie rozwiązań systemowych, mogących zniwelować lub znacząco ograniczyć ewentualne występowanie niepożądanych zjawisk w sektorze. Instrument w postaci przymusowej restrukturyzacji zwiększa bezpieczeństwo przeprowadzenia uporządkowanej likwidacji podmiotu, którego kondycja ekonomiczna nie pozwala na kontynuowanie działalności, a proces kontrolowanego przejścia zapewnia wypełnianie funkcji krytycznych przez inny podmiot sektora finansowego, w sposób umożliwiający dalsze prowadzenie działalności bankowej na określonym rynku, z dostępem do finansowania.

Monitorowanie sytuacji poszczególnych podmiotów sektora bankowego, analizowanie powiązań pomiędzy bankami i podmiotami zależnymi, kontrola przestrzegania przez banki prawa, utrzymywania odpowiedniego poziomu rezerw obowiązkowych na różnego rodzaju ryzyko, badanie adekwatności kapitałowej – wzmacniają bezpieczeństwo sektora bankowego.

Umożliwiają także na wczesnym etapie przewidzenie niekorzystnych skutków nieprawidłowych działań pojedynczych banków, w odpowiednim czasie użycie instrumentów nadzorczych oraz podjęcie działań nadzorczych w takim zakresie, aby skutecznie eliminować ryzyko destabilizacji systemu finansowego. W sytuacji zagrożenia podmiotu upadłością, stała obserwacja pozwala podjąć w odpowiednim czasie działania umożliwiające przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji, efektem czego jest kontynuowanie realizacji funkcji krytycznych przez inne podmioty i utrzymanie bezpieczeństwa w systemie.

Wszystkie instytucje nadzorcze, przetwarzając na poziomie instytucji dane ekonomiczno-finansowe, realizują takie same cele.

W skali makro są to:

- utrzymanie stabilności sektora finansowego,
- prowadzenie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie prognoz dotyczących sektora bankowego,
- identyfikowanie zagrożeń w sektorze bankowo-finansowym,
- ochrona rynku finansowego przed niepożądanymi skutkami kryzysów,
- obserwacja niepokojących zjawisk ekonomicznych,
- zapewnienie wypłaty depozytów gwarantowanych w sytuacji upadłości banku.

W skali mikro są to:

- opracowywanie analiz i prognoz dotyczących poszczególnych banków,
- identyfikowanie ryzyka występującego w prowadzonej przez dany bank działalności,
- ograniczanie ryzyka związanego z nieodpowiednim zarządzaniem bankiem,
- zarządzanie bezpieczeństwem środków pieniężnych lokowanych przez klientów na rachunkach bankowych,
- ocena zdolności banku do radzenia sobie w sytuacji ewentualnego kryzysu,
- podejmowanie działań skutkujących usunięciem zagrożenia upadłości banku,
- opracowywanie analiz i prognoz dotyczących poszczególnych banków.

Zakres pozyskiwanych danych przez wszystkie instytucje nadzorcze pokrywa się w znaczącej mierze we wszystkich analizowanych przypadkach. Instytucje sieci bezpieczeństwa pozyskują ogromne ilości informacji w trybie sprawozdawczości obowiązkowej (miesięcznej, kwartalnej, rocznej), wykorzystując sprawozdawczość obowiązkową otrzymywaną bezpośrednio od podmiotów za pośrednictwem NBP, rejestrowaną w systemach FINREP i COREP, w trybie ankietowym – w dedykowanych ankietach zawierających pytania dotyczące działalności banku, ankietach BION oraz w bezpośrednim kontakcie z bankiem podczas kontroli w siedzibie podmiotu.

Procesy analityczne – w przypadku opisanych procesów prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny – sprowadzają się w istocie do podobnych czynności: pozyskanie danych, zagregowanie ich, dokonanie porównania z obowiązującymi normami i określenia sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu, poziomu ryzyka prowadzonej działalności, ewentualnie w celu dokonania oceny stopnia zagrożenia podmiotu upadłością.

Przeprowadzona w materiale analiza regulacji prawnych w zakresie obowiązków sprawozdawczych banków oraz systemu monitorowania, raportowania, oceny sytuacji poszczególnych podmiotów przez podmioty nadzorcze, wskazuje na brak koordynacji działań w obszarze pozyskiwania danych od banków i prowadzenia analiz, których końcowym efektem jest ocena stabilności systemu finansowego. Bardzo duża ilość danych przekazywanych w raportach obligatoryjnych cyklicznie oraz na żądanie poszczególnych nadzorców jest powielana, jednocześnie te same dane żądane są od banków w różnych układach i formatach. Przygotowywanie danych powoduje konieczność zapewnienia przez banki znacznych zasobów na ich opracowywanie i przesyłanie pomiędzy instytucjami.

Mnogość przepisów, konieczność opracowywania szczegółowych instrukcji lub wewnętrznych regulacji w bankach, przekładających obowiązujące przepisy na czynności operacyjne (operacjonalizacja), powodują powstanie obowiązku po stronie podmiotów rynku finansowego przygotowania i wdrożenia systemów informatyczno-analitycznych zbierających i przetwarzających informacje/dane, a po stronie nadzorców wielokierunkowe działania nakierowane na przetworzenie ogromnej ilości danych i wyciągnięcie wniosków, na podstawie których nadzór mógłby z dużym stopniem prawdopodobieństwa przewidywać, np. ryzyko upadłości pojedynczych podmiotów czy pojawienie się symptomów sytuacji kryzysowej. Proces typowania banków zagrożonych upadłością na poziomie indywidualnym odbywa się jednocześnie w dwóch instytucjach nadzorczych: KNF oraz BFG, z uwagi na konieczność podejmowania zadań ustawowych. Gdy wystąpi wiele negatywnych zjawisk, skutkujących wysokim prawdopodobieństwem materializacji ryzyka upadłości podmiotu, instytucje nadzorcze dysponują instrumentami, których wykorzystanie może znacząco zmniejszyć skutki społeczne upadłości banku, a także wyeliminować efekt pogorszenia stabilności sektora, pod warunkiem, że ocena i wnioski płynące z przeprowadzonych analiz będą jednakowe w tych instytucjach.

Wydaje się zasadne dokonanie przeglądu procesów analitycznych w wymienionym zakresie i podjęcie próby zmniejszenia zakresu przesyłania przez banki danych do trzech podmiotów z obszaru nadzorczego (KNF, BGK, NBP), a także określenia jednego kierunku przesyłania przez banki danych oraz określenia zakresu danych, tak aby informacje nie powielały się oraz aby terminy i forma przesyłania tych danych były jednakowe. Pożądane także byłoby zweryfikowanie procesów analitycznych w poszczególnych instytucjach i ustawowe uregulowanie czynności następczych oraz wymuszenie obowiązku wymiany informacji pomiędzy instytucjami, w szczególności informacji przetworzonej, z której płynęłyby już konkretne wnioski. Takie podejście ograniczyłoby czas i koszty przygotowania informacji przez banki oraz dokonania analiz (niejednokrotnie w takim samym zakresie) przez kilka podmiotów nadzoru finansowego. Brak koordynacji działań w obszarze analitycznym generuje także koszty związane z koniecznością archiwizowania i przechowywania bardzo dużej liczby dokumentów na potrzeby m.in. dowodowe, w sytuacji prowadzonych postępowań, np. administracyjnych.

Bibliografia

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012.
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE.
3. Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych.
4. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE.
5. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji.
8. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, Dz.U. z 2016 r., poz. 996 z późn. zm.
9. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, Dz.U. z 2015 r., poz. 1513 z późn. zm.
10. Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, Dz.U. z 2006 r. nr 157, poz. 1119 z późn. zm.
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, Dz.U. z 2005 r. nr 183, poz. 1538 z późn. zm.
12. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, Dz.U. z 1997 r. nr 140, poz. 938 z późn. zm.
13. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, Dz.U. z 1997 r. nr 140, poz. 939 z późn. zm.
14. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu, trybu i terminów przekazywania Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu informacji

- innych niż przekazywane do Narodowego Banku Polskiego i do Komisji Nadzoru Finansowego, niezbędnych do wykonywania zadań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Dz.U. z 2019 r., poz. 1299.
15. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Dz.U. z 2017 r., poz. 637.
 16. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie kryteriów i sposobu przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w bankach, Dz.U. z 2017 r., poz. 638.
 17. Uchwała nr 312/2012 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością bankową.
 18. Uchwała nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
 19. KNF, Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych Komisji Nadzoru Finansowego.
 20. <https://www.nbp.pl/nadzormakroostroznosciowy/publikacje/informacja-roczna-KSF-M-2017.pdf>

Analysis of Data Processing for Monitoring Economic and Financial Performance of Banks in Supervisory Institutions: Overview of Selected Legal Regulations

Summary

Financial system safety network in Poland currently includes four independent supervisory institutions operating within central government administration structures. On top of specific tasks assigned to these supervisory bodies, they are seeking to ensure protection against negative impact of difficulties experienced by a single entity or a group thereof in the financial market on the financial sector. Supervising institutions are expected to, inter alia, monitor economic and financial performance of individual entities, analyse and predict effects of their activities, as well as follow macroeconomic developments and adopt pre-emptive measures to prevent negative trends in the sector. The paper intends to discuss research and analytical practices of selected supervisory institutions in the banking and finance sector to further compare them and assess consequences of individual approaches.

All of these supervisory institutions deliver tasks connected with analysing data reported to them and making predictions. By giving positive consideration to systemic solutions in these areas, based on which all supervisory institutions would be using data analyses and conclusions resulting from them that would originate from a single analytical centre, we could diminish the likelihood of receiving contradictory assessments of the situation from different bodies and the risk of applying inadequate supervisory tools. In addition, the move would improve analytical efficiency at the macro level, and reduce resources engaged in analytical processes. Uniform approach of supervisory institutions to the assessment of economic performance of banks would allow to unambiguously delineate the scope of supervisors' accountability for individual stages of the supervisory process: data acquisition, processing, and

analysis; monitoring banks and their performance, cyclic exchange of the results of studies and decision making depending on the place of supervisory institutions in the system and their tasks in bank recovery plans, which would reduce the number of mistakes or differences in the interpretation of results in administrative decision-making.

The analysis focuses on the identification of the goal of data processing in individual supervisory institutions and comparing these goals. The aim is to look at the process, scope and sources of acquisition of economic and financial data from banks for supervision-related purposes that are further analysed by individual institutions within the financial system safety network and results of conducted examinations, as well as how they are used by the supervisory bodies.

To carry out the analysis we used the existing models deployed to assess financial and economic performance of banks by supervisory bodies and based on balance sheets and financial statements of banks but also on questionnaires and bank documents. Research methodology consisted in making quantitative and qualitative comparisons of the scope of data used in supervisory analyses and the goal of data processing.

Keywords: banking regulations, financial system safety, analyses
